

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Duo Tractatus

Moneta, Giampietro

Marburg, 1628

VI. An valeat compositio vel transactio super Decimis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63048)

possit hoc jus decimandi, ut eadem q. 3. ostendimus, huiusmodi autem immemorialis præscriptio ¶ vim habet privilegii, ut habetur in l. 3. §. ductus aqua. ff. de aq. quotid. & est. c. super quibusdam, de verb. signif. & late prosequitur Ant. Gabr. com. concl. lib. 5. tit. de præscript. concl. 1. num. 1. secus tamen est ¶ ubi adest incapacitas in possidente, ut not. Io. Menoch. c. 2. de præb. in 6. Abb. Fel. & alii d. c. causam quæ late Covar. d. l. 1. var. resol. c. 10. nu. 14 & Peregr. d. num. 18. & 19. latissime Gabriel d. concl. 1. nu. 16. Et in hac specie juris percipiendi decimas in laicis non habere præscriptionem immemoriam locum privilegii voluit Covar. d. c. 17. num. 6. vers. 4. ab eadem radice, Curt. d. num. 35. & Rebus. d. q. 13. num. 67. & 68. Si tamen ¶ ad hanc immemoriam præscriptionem accedat fama vel privilegii, seu feudi obtinente Concil. Later. vel etiam fama feudi absolute, tunc laicus rurus erit, ut latius ostendimus sup. hoc eodem cap. q. 3. concl. 2.

QUÆRO SEXTO, An valeat compositio, vel transactio super decimis?

PRIMA CONCLUSIO. Valet compositio inter personas ecclesiasticas, ut decimæ uni ecclesiæ debitæ ¶ alteri solvantur, tex. est in c. 2. & ibi gloss. & Doct. de transact. optimus etiam tex. in c. dilecti, ubi id not. Abb. de decim. idem tradit Ruin. cons. 142. num. 13. volum. 5. Rebus. d. q. 13. nu. 16. ubi rationem affert, qui etiam n. seqq. post Collect. in c. ad Apostolica, eod. hanc conclusionem limitat non procedere in decimis personalibus, quæ limitantur ratione administrationis sacramentorum. Tu vero eam declara, ita demum procedere ¶ si causæ cognitio, decretum, & consensus Episcopi accedat, ut d. sponitur d. cap. 2. & ibi not. Innoc. & late tradit Rebus. d. q. 13. n. 19. usq. ad 23. ubi etiam quærit, an sufficiat auctoritas vicarii, & videtur concludere ¶ quod sic per tex. d. c. 2. in integra decretali, ubi habetur, Episcopi vel Archidiaconi, qui de jure vicarius est Episcopi, c. 1. de off. Archid. Secundo declara ¶ non posse laicos cum ecclesia componere, ut decimæ
O
ipsis

ipsis laicis solvantur nisi ad tempus, & ex iusta causa
probat Rebus. n. 28.

- SECUNDA CONCLUSIO. Valer compositio
123 ter clericos, † ut minus quam sit decima eis solvatur
vel ut de aliquibus rebus nō præstetur: *tex. in c. veniens
de transact. & c. ex multiplici, ubi Doct. de decim. m.
Abb. c. dilecti, eod. Rebus. d. q. 13. n. 26. Trivis. decim. m.*
124 *net. 29. num. 12.* Imo valebit etiam † inter laicos, & cler-
nicos, ut tenere videtur gloss. *fi. d. c. 2. de transact. ubi
cum ecclesie utilitate; sed expresse tenet ibi Host. ut
fert Io. An. in add. ad d. gloss. fin. idem voluit Dec. in c. re-
nerabilis, de confir. util. vel inutil. quod etiam sequitur*
125 *& late probat Rebus. d. q. 13. nu. 29.* ubi † talis compo-
sicio sit approbata à summo Pōnifice, vel magno tem-
poris intervallo firmata, & omnino vera est, ubi com-
positio inter laicos, & clericos fiat de modo, loco, &
tempore decimas solvendi, ut *ibid. probat Rebus. ex
c. venerabilis, & ibi gl. & Innoc. Ad hoc vero, ut talis
compositio etiam inter clericos facta perpetua sit, &*
126 *valeat, atq; obliget successorem, † debet fieri cum au-*
ctoritate superioris, ut habetur in d. c. veniens, & c. ex
multiplici; Imo d. c. veniens, requiri videtur approbatio
summi Pontificis, & not. Bertran. cons. 14. & 116.
127 *1. sed hoc † ibi disponitur, vel quia agebatur de mag-*
præjudio, hoc est, solvenda solum tertia parte decimæ,
vel quia nulla causa intervenerat utilitatis, nec ne-
fitatis, aut alia similis; vel quia illa erat proprietas
actio hæc compositio, vel quia in ea parochia, in qua
erant prædia, coloni monasterii, quod transegerat, &
composuerat de non solvenda nisi tertia parte decim-
marum, recipiebant etiam ecclesiastica sacramenta.
128 TERTIA CONCLUSIO. Potest fieri † compositio
& transactio super decimis præteritis, & decursis
consensu superioris, ut tradit gloss. & Doct. in c. ut
per, de rebus ecclesie non alienandis. Dec. c. venerabilis
not. 4. de confir. util. vel inutil. gloss. & Doct. c. fin. de re
permut. Rebus. d. q. 13. nu. 25. & 33. Ratio est, quia talis
non agitur de tollendo, aut remittendo aliquo jure
eccle-

ecclesiæ, sed solum de commodo illius parochi, ad quem illæ decimæ jam spectant.

QUARTA CONCLUSIO. Valer transactio † de 129
decimis futuris, facta cum assensu Papæ vel Episcopi, si
pro decimis compenſetur ecclesia in aliis rebus, Re-
bus. d. q. 13. num. 36. dicens ita tenere Doctores in c. ad.
questiones, de rer. permutat. quod inquit Rebus. ibidem
procedere, dummodo detur spirituale pro spirituali,
per gl. in c. super eo, de transact. & Boich. in c. ex literis
eod. cum decimæ spirituales dici possint, ut firmat gl. in
c. literas, de restit. spol. & ibi Abb. not. 1. & alii quos re-
fert & sequitur Rebus. d. q. 13. nu. 38. & 39. Sed ego id
dixerim fortassis procedere ubi in laicos jus decimandi
transferatur, quod spirituale est, ut alibi diximus, non
vero, ubi agitur de exemptione à solutione decimarum,
vel partis, quod non est quid spirituale, ut jam semel
admonuimus; Quare poterit etiam aliquid tempora-
le, ut prædium, dari † ecclesiæ pro se eximendo ab onere
re decimarum, dummodo ad id superioris auctoritas
eum ecclesiæ utilitate accedat, sic exponendus est Paul.
Rom. de pens. ecclesiast. conclus. 2. nu. 22. & Navar. cons.
3. num. 2. tit. de jure patr. volum. 1. dum dixerunt, non
posse aliquid temporale dari pro decimis. Hispan. ve-
ro dum in reg. decim. in fine, not. 2. ait, non posse laicum
dando unum prædium ecclesiæ liberare alia ab onere
decimarum, intelligendus est, si id facere velit propria
auctoritate, & sine causæ cognitione & decreto su-
terioris; quare quod possit fieri hujusmodi transactio,
ut pro futuris decimis, detur ecclesiæ domus, vel a-
liud, in specie tradit, & latius ostendit Germon. de sa-
cror. immun. lib. 3. c. 19. num. 42. & 43. quamvis numer.
45. post Imol. c. si. de rer. permutat. velit, quod si hujus-
modi res temporalis data ecclesiæ pro futuris decimis
chasmate perierit, ecclesia non sit obnoxia compoſi-
tioni, sed decimas de novo exigere possit; de quo ta-
men dubito, cum & ipsa ecclesia regulariter teneatur
stare contractui, jur. vulg.

An vero causa decimarum possit compromitti, &

quomodo, dicamus *capite ultim. quæst. i. conclusionem*
tima.

QUÆRO SEPTIMO, *An possit remitti ex aliquâ*
causa, decima laico, vel clerico?

PRIMA CONCLUSIO. Decimæ Episcopales,

131 quibus *† in c. nobis, & c. concesso, 12. q. 2. & nos inf.*

132 q. un. possunt *† personis ecclesiasticis remitti; quia*
talis remissio large est interpretanda, ut etiam ad po-
sessiones postea acquirendas extendatur, tex. est at-

133 *teram in c. quia circa, de privil. debet † tamen fieri*
cundum canonicas sanctiones, ut ibi disponitur, &
est de consensu Capituli, ut ait gloss. & ex causa, ut

134 *Host. & Io. An. Idem quoque dicendum erit, † ut*
sint decimæ remitti ecclesiæ à quavis alia ecclesiâ
de jure communi decimæ non debentur, ut videtur
se textus in c. 2. de his qua fin. à Prelat. sine cons. Cap.
cundum intellectum Innoc. cui etiam videtur ibi au-
dere Abb. & alii.

135 SECUNDA CONCLUSIO. Potest *† cum assensu*
summi Pontificis remitti decima etiam ab ecclesiâ
parochiali alicui non modo clerico, sed etiam laico
quicquid dicere voluerit, etiam quoad clericum, be-
bus. d. q. 13. nu. 27. Ratio illa est, quoniam potest
mus Pontifex, quod majus est, ex causa aliquem etiam
laicum eximere à solutione decimarum, ut ostenditur
hoc eodem cap. q. 2. concl. 2. & hoc in specietenus
dar tractat. de decim. numer. 64. & late post alios tractat
Henric. in sum. Theolog. moral. libr. 7. cap. 27. numer.

136 Imo etiam *† quod sufficiat assensus Episcopi, re-*
videtur Benincas de pauper. q. 7. 6. speciali, numero 1.
Quod tamen ego non admitterem, nisi ex maxima
causa id fieret, & cum plenissima causæ cognitione.

SUMMÆ RERUM.

I *Fructus decimales portari debent in horrea clerici-*
rum, ubi sine magno labore, & sumtu id fieri possit;
neq; asportari possunt fruges, donec clerici